

De tanden van de draak

De Grieken vertelden het verhaal van Kadmos, de stichter van Thebe, die een draak doodde en zijn tanden in de aarde begroef. De aarde spleet onmiddellijk open en in plaats van korenaren verschenen bronzen helmen, puntige speren en uiteindelijk gewapende mannen. Een gans spookleger geprogrammeerd om te doden.

Ik vraag me af of ook wij geen drakentanden aan het zaaien zijn, zonder te beseffen dat we aan het einde van de rit erdoor verbrijzeld zullen worden.

Als we geweld proberen te rechtvaardigen met het excuus “de tegenstander is begonnen”, heerst er een mentaliteit van een groep lagerschoolkinderen: “hij heeft mij eerst geslagen”. Geweld neemt immers altijd de gedaante van tegengeweld aan; het is altijd het antwoord op het geweld van de andere.

De Friezen hingen vroeger het lichaam van een vermoord gezinslid aan een balk van het dak. Het lichaam zou niet naar beneden gehaald worden, alvorens ze de overledene konden wreken door de dader zelf uit te schakelen.

De streek raakte helemaal ontvolkt.

Toen vijftientig Amerikaanse senatoren besloten Peru geen militaire steun te verlenen omdat ze “het immense en onvergeeflijke misbruik van het *Lichtend Pad*” veroor-

deelden en omdat ze vonden dat de veiligheidstroepen de Peruaanse en internationale wetten niet respecteerden, kwamen daar de meest uiteenlopende reacties op.

Nogmaals werd er geïnsinueerd dat niet-gouvernementele organisaties (NGO) die de onschuldige burger proberen te beschermen de terroristen in de kaart spelen.

Wie dat beweert heeft natuurlijk nooit de volledige verklaringen van de genoemde organisaties gelezen, waarschijnlijk uit angst om terug te moeten komen op zijn vooroordelen, wat altijd moeilijk ligt.

Het is merkwaardig dat de filosofische doctrine van het Lichtend Pad zonder enige uitzondering steeds het strikte naleven van de grondwet en van de andere wetten afdwingt. Laten we dus coherent zijn en de wetten en de grondwet aanpassen, en ons zo overgeven aan de ideologie en de praxis van de vijand. Laten we zo het standpunt innemen van Lenin, die ervan overtuigd was dat “de wet niets anders is dan de organisatie van geweld om een deel van de bevolking te onderwerpen”.

Een massa spijkers zijn al stukgeslagen in een poging om in enkele hoofden van gewapend beton binnen te dringen – zonder succes.

Een hoge functionaris van het Openbaar Ministerie moest een voor de rest bemoedigende mededeling over de strijd voor mensenrechten verzoeken met de plechtige voorspelling dat

de intrede van de openbare aanklagers in de kazernes “het Lichtend Pad wel het zwijgen zou opleggen”.

Om er geen doekjes om te winden: die uitspraak baart het Lichtend Pad niet de minste zorgen, het kan hen absoluut geen moer schelen.

De daden van het Lichtend Pad zijn gefundeerd op de basisgedachte dat het concrete individu niet bestaat – een leer die wordt verheven tot de waardigheid (!) van een abstractie. Het zou wenselijk zijn dat zij die verantwoordelijk zijn, ex officio, voor de strijd tegen ondergrondse groeperingen kennisnemen van het achterliggende ideeëngoed, zodat ze niet oneindig doorgaan met zoeken naar een onbestaande zwarte kat.

Terroristen verwijten dat ze terroriseren is hetzelfde als zich verwonderen over het feit dat licht lumineus is en duisternis donker. Zulke bevindingen kan je moeilijk beschouwen als miraculeuze momenten van verlichting en inzicht.

Maar weinig slachtoffers van een inbraak zullen het nuttig achten een klacht in te dienen bij het hooggeachte syndicaat der dieven. De ervaring leert ons trouwens dat het noodzakelijk is om onverpoosd te blijven herhalen wat enkele weken geleden nadrukkelijk te lezen stond in *La República*: de gewapende acties van een opstandige groepering verschaffen ons niet het recht om de rebellen te imiteren en arme boeren te vermoorden die niets te maken hebben met het conflict, gewoon voor het geval dat.

In *de eerste cirkel* van Solzjenitsyn bevraagt Nershin, een gevangengenomen intellectueel, een boer genaamd Spiridon over deze kwestie. Het antwoord op de moeizaam gestelde vraag blijkt even verhelderend als de glanzende formulering van de eerste Griekse denkers in de vorm van aforismen.

De dialoog stelt een einde aan het tijdperk waarin Hegel, de vader van de dialectiek, boeren definieerde als de “substantie” van de geschiedenis. Anders gezegd: levende materie zonder eigen wil, kanonnenvlees zonder eigen stem, de mest van de beschaving. Denk aan de minachting waarmee Lenin sprak over “het gat van de *mujik* kussen”.

“Ik wil je al een tijdje iets vragen, Spiridon Danilich”, zei Nershin. “Wat zijn volgens jou de beginselen waarmee we het leven moeten beoordelen? Bestaan er in deze wereld bijvoorbeeld slechte mensen, mensen die zeggen: ‘Ik ga de anderen pijn doen, ik ga hun keel wat toeknijpen, zodat ze met moeite kunnen ademen en leven’? Dat is onwaarschijnlijk. Zou het niet kunnen dat iedereen het goede wil, dat iedereen denkt het goede na te streven, dat iedereen zondes en misstappen begaat? ... Ik bedoel: als je niet zeker bent dat je altijd gelijk hebt ... moet je dan handelen of niet? Is het aannemelijk dat een mens kan oordelen wie het juist heeft en wie in de fout ging? Wie kan dat met zekerheid zeggen?”

“Dat kan ik jou vertellen!”, riep Spiridon met een enthousiaste en opgetogen stem. “Ik kan het je vertellen: de wolf heeft het juist en de kannibaal heeft het fout!”

Elementair! De wolf doodt en verslindt zijn prooi, omdat het een wolf is. Hij handelt naar zijn aard: die van een wild beest. De kannibaal daarentegen, is een mens en door hetzelfde te doen als de wolf verloochent hij zijn natuur. Als iemand door het leven gaat als een wolf, zal hij het gedrag van zijn nieuwe gedaante overnemen. Wie echter nog steeds een mens beweert te zijn, moet zich gedragen naar de waarden van de mens.

Kortom, een onschuldige man doden kan je niet goedpraten door het “je leer verdedigen” te noemen; het blijft een man doden. Punt. Als we dat niet begrijpen, betekent dat zoveel als onze kritische geest verdoven, als ons aangeven bij de hersenpolitie, als ons brein een lobotomie laten ondergaan.

Toen generaal Tōjō, niet bepaald het toonbeeld van bonhomie, een wandeling maakte over de markten van Tokio, barstten de marktkramers in lachen uit. Ze schaterden niet door de vreugde die dat vreselijke mannetje uitstraalde; het was een spasme van doodsangst.

Waar de expressieve kracht van het woord eindigt, begint de hik. Een bepaald niveau van schrik voorbij, kwijnen termen weg tot het louter klanken zijn. Slachtoffers van geweld praten over hun ervaringen alsof het heel gewone, alledaagse gebeurtenissen waren, maar plotseling verglazen de ogen. Hun blik dwaalt af, botst tegen de muur van de sprake-loosheid en daalt af naar de interne hel van de herinnering.